

Pingstkyrkorna växer i Brasilien

Publicerad: 26 oktober 2010, 02.00

Pingströrelsen vinner allt fler själar i Brasilien. Predikanterna fyller tv-kanalerna och får allt större inflytande i politiken. Inför söndagens presidentval tar bägge kandidaterna nu avstånd från abort. – En direkt eftergift för de nya protestantiska kyrkorna, säger Stefan Martinsson, svensk präst i Brasilien.

I Del Castilho, en sliten stadsdel i norra Rio, reser sig en stor, modern byggnad över omgivningen; tio våningar hög och med två kupolkrönta ingångar. Det är Catedral Mundial da Fé, en "domkyrka" för Igreja Universal do Reino de Deus. Översatt till svenska blir det ungefär Gudsrikets universalkyrka – den kyrka som sägs växa snabbast i världen. Detta är rörelsens största helgedom och även dess högkvarter.

Den enorma kyrkosalen rymmer lika många sittande som Globen i Stockholm. Det känns som man befinner sig inuti ett (halvt) tefat, som landat mitt i staden. Men vi får inte ta bilder inuti – inte utan tillstånd från högre ort, vilket är svårt att få i all hast.

Lokalen är avskalad och påminner om en idrottshall. I mitten av det vida altaret, insvept i ett rött, genomskinligt draperi, reser sig Livets träd – en metallkonstruktion som sträcker sig 30 meter upp mot ett tak av glas- mosaik. Bakom "trädet" finns en bassäng där femtio personer kan döpas samtidigt.

Förra söndagen stod biskop Edir Macedo, rörelsens ledare, här och predikade inför 13000 troende. Ytterligare tiotusentals lyssnade på honom via kyrkans egna radiostation Rede Alelulia.

– Gud behöver frimodiga, inte modlösa människor. Guds rike vinner man genom att kämpa och genom att stå emot själsfiender, världen och köttets lustar, för att hålla sig upprätt och ta emot frälsning, mässade Macedo, vars ansikte lyste över församlingen från nio storbildsskärmar under det enorma glastaket.

På tre decennier har den nu 65-årige Macedo byggt upp sin "Universalkyrka" från ingenting till Brasiliens näst största protestantiska kyrka, med femtusen kyrkolokaler och över 13 miljoner medlemmar i detta stora land. Han leder också ett medieimperium med tidningar, tv- och radiostationer, bokförlag och skivbolag.

Men Macedo är en kontroversiell person; 1992 satt han häktad, misstänkt för bedrägeri och kvacksalveri. Och ifjol åtalades han och flera av hans medarbetare för penningtvätt och för att ha berikat sig själva genom de gåvor och kollekt som församlingsmedlemmarna, mestadels fattigfolk, skänkt till kyrkan.

Biskop Macedos väckelserörelse har även vuxit snabbt utomlands och "Universalkyrkan" finns nu i

över 170 länder.

I början av 1970-talet var över 90 procent av Brasiliens befolkning katoliker. I dag är andelen nere på knappt 70 procent. Samtidigt har antalet protestanter, som kallas *evangélicos* i Brasilien, vuxit i takt med att fler och fler har flyttat från landsbygden till staden. Idag räknar man med att 20–25 procent av Brasiliens befolkning på 194 miljoner är evangélicos, i första hand pingstvännen.

– Deras kyrkor finns främst i de stora städernas periferi, i förorterna, där det finns mycket folk. Medan den katolska kyrkan blir kvar på landet, med allt färre själar att sörja för, förklarar Marcelo Neri vid det Rio-baserade forskningsinstitutet Fundação Getulio Vargas, som skrivit en rapport om religioner och ekonomi i Brasilien.

Han ser också pingstkyrkorna som mer moderna, mer anpassade till världen av idag. Det gäller inte minst prästutbildningen:

– Det tar sju år att bli katolsk präst; och han kan inte gifta sig, inte bilda familj. Men de här killarna, de blir pingstpastor på ett år drygt, kan gifta sig, bygga upp egna församlingar. Och de är väldigt business minded, mycket effektiva, säger Neri.

Denna dag är det drygt 300 som drillas i kyrkans lära: att Gud belönar de framgångsrika med hälsa och materiellt välstånd. De unga männen – inga kvinnor – som läser till pastor i ”Universalkyrkan” ser väldigt prydliga ut: rakade och välklippta, mörka byxor, ljus skjorta och vinröd slips. De kunde lika väl stå i en butik för hemelektronik eller jobba på en biluthyrningsfirma.

Nu bygger kyrkan ett ännu större tempel: om fyra år ska Kung Salomos tempel återuppstå i São Paulo, byggt av sten från Jerusalem. Här i Rio, i ett annex till katedralen, kan man – för 10 real (40 kronor) – beskåda ”Den heliga staden” som den såg ut på Jesu tid, i en detaljerad modell, 730 kvadratmeter stor.

– Biskop Macedo lät bygga detta för att människor som inte har råd att resa till Jerusalem ändå ska lära känna stadens historia, berättar guiden Leandra Ferreira medan hon visar med en laserpekare:

– Där ser vi Damaskusporten, här ligger Golgata, där Jesus blev korsfäst. Och där är Kung Herodes palats.

Under tiden tänds stjärnhimlen ovanför oss, ”Abrahams himmel” säger Leandra, hela tiden med ett lycksaligt leende.

Religion dominerar debatten

På söndag hålls den andra omgången i presidentvalet. Striden står mellan socialdemokraten José Serra och Arbetarpartiets Dilma Rousseff, som är president Lula da Silvas utvalda. I denna valomgång har religionen fått en huvudroll – trots att kyrkan är skild från staten.

– Debatten är i stort sett koncentrerad kring religiösa frågor: aborter, partnerskap för homosexuella, moralfrågor och kyrkans rättigheter, säger den svenske prästen Stefan Martinsson, som bott i Brasilien i 25 år. Han är nu chef för Abrigo Rainha Silvia, ett hem för utsatta kvinnor i Rio.

– Däremot har man inte i någon större utsträckning drivit sociala frågor, skolreform eller bättre sjukhus. Och det är ju väldigt trist.

De protestantiska kristna finns i nästan alla partier.

– I kongressen bildar de en tvärpolitisk grupp som kanske får större inflytande än om det hade varit ett enda parti.

– Detta innebär att brasilianska kvinnor även i fortsättningen riskerar fängelse om de gör abort. Det har bägge presidentkandidaterna gjort klart. Och detta är ju en direkt eftergift för de evangeliska grupperna.

Han raljerar över Dilma Rousseffs nyväckta intresse för religion:

– Nu går hon i förmiddagsmässan i katolska kyrkan och i aftonsången i pingstkyrkan. Och Serra har ju uppenbarligen också blivit jättereligös nu.

Martinsson arbetar i områden där pingstkyrkorna är starka: i Rios kåkstäder och förslummade förorter. Där har han sett "Universalkyrkan" på nära håll:

– Det är väldigt mycket lag, väldigt mycket regler. Och väldigt mycket om demoner; och dem kan pastorn driva ut. Dessa pingstpastorer är födda och uppvuxna i området. Och talar samma språk som människorna där.

Och vad tycker Martinsson om Edir Macedo, "Universalkyrkans" ledare?

– Han måste vara en extremt duktig entreprenör. Han har byggt upp detta som en affärskedja i religion.

HÅKAN FORSBERG
08-13 57 79
hakan.forsberg@svd.se
Fler artiklar

Presidentvalet i Brasilien

Första omgången i presidentvalet hölls den 3 oktober. Då fick Dilma Rousseff, Arbetarpartiets (PT) kandidat, 47 procent av rösterna medan José Serra från det socialdemokratiska PSDB kom tvåa med knappt 33 procent. Den stora sensationen var att miljöpartisten (PV) Marina Silva fick över 19 procent.

Eftersom Rousseff inte lyckades få över 50 procent i den första omgången hålls en andra och avgörande valomgång nu på söndag mellan Rousseff och Serra. De strider nu om de väljare som röstade på Marina Silva, en troende pingstvän.

135 miljoner brasilianare har rätt att rösta på söndag. Det är tio miljoner fler än vid det förra valet 2006, då Lula da Silva blev omvald (han kan inte ställa upp igen). Nästan hälften av dessa väljare bor i de fyra mest tätbefolkade delstaterna São Paulo, Minas Gerais, Rio de Janeiro och Bahia.

Brasilien har idag drygt 194 miljoner invånare. Enligt en färsk rapport från prognosinstitutet Ipea kommer folkmängden att toppa på 207 miljoner år 2030 – för att därefter sjunka till 205 miljoner tio år senare.

När man delar upp Brasiliens väljare efter religion visar det sig att Dilma Rousseff är populärast bland katolikerna, som är den allra största gruppen. Hon får 54 procent mot 38 procent för José Serra, enligt en färsk opinionsmätning (Datafolha 21 okt).

Bland pingstvännerna är stödet större för Serra: 44 mot 40 procent.

Samma sak för övriga protestanter: 50–40 i Serras fördel. Bland de som inte har någon religion är siffrorna 50 för Rousseff och 36 för Serra.

Efter valen den 3 oktober har de protestantiska kristna stärkt sin ställning i Brasiliens parlament.

I underhuset – som har 513 platser – har antalet evangélicos (främst pingstvännar) ökat från 43 till 63, fördelade på flera olika partier.

Enligt ledamoten Silas Câmara, som tillhör det socialkristna partiet, återspeglar detta att antalet protestanter

växer i Brasilien. Han påpekar också att väljarna har påverkats av regeringens planer på ett nationellt program för mänskliga rättigheter. Där finns förslag om att avkriminalisera abort och införa partnerskap för homosexuella.

–När det gäller sådana frågor så röstar protestanterna tillsammans med katolikerna, säger Câmara till tidningen Jornal de Commercio.